

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 27/01/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 323: Học Phật nhất định phải hiểu Phật

Học Phật phải hiểu Phật; nếu không hiểu, việc học ấy sẽ trở thành mê tín. Trong âm thầm, chúng ta thường xem Phật như một vị thần, luôn hướng đến Phật để mong cầu. Thực ra, Phật là vô duyên đại từ – tức là lòng từ của Phật là vô điều kiện; chỉ cần chúng ta đạt đủ tiêu chuẩn, đủ điều kiện thì có thể cảm ứng với Phật. Vì vậy, Hòa Thượng thường nhắc nhở chúng ta rằng khi đã phát tâm niệm Phật, hãy để mọi sự mọi việc, kể cả việc bao giờ được vãng sanh hay đời sống sẽ được đãi ngộ như thế nào, đều do Phật an bài. Phần của chúng ta chỉ cần thành tâm, thành ý làm Phật sự và niệm Phật.

Nếu hằng ngày chúng ta vừa niệm Phật vừa vọng tưởng, vừa tụng Kinh vừa lo nghĩ đến các việc trong cuộc sống thì đó là sai. Dù có mong cầu, có van xin cũng không thể đạt được; còn nếu chúng ta thật sự xứng đáng đạt được điều gì đó thì chẳng cần mong cầu hay van xin, điều ấy vẫn tự nhiên nằm trong tay chúng ta. Vì vậy, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta rằng phải thận trọng kéo nếu không khéo, chúng ta học Phật lại học trở thành mê tín, ngày ngày dính mắc trong sự tham cầu.

Hòa Thượng nói: ***“Có rất nhiều người học Phật mà không đọc Kinh, không tham cứu lời giáo huấn của Phật. Họ đi tham bái rất nhiều nơi, thậm chí tham gia rất nhiều pháp hội.”*** Tôi từng biết có những người trong một tháng đi thăm gần hai mươi đạo tràng để nghe các giảng sư chia sẻ rất nhiều, nhưng họ gần như không hiểu gì; tham vẩn tham, sân vẩn sân, si vẩn si. Nếu chúng ta cũng giống như họ thì cả đời này học Phật cũng không nhận được lợi ích gì.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Việc này vô cùng quan trọng, chúng ta học Phật thì trước tiên phải hiểu rõ Phật là gì? Nếu hiểu hàm hồ qua loa, không rõ ràng vậy thì thử hỏi xem, chúng ta học Phật là học cái gì? Học Phật như vậy hoàn toàn sai rồi. Tôi đã từng khuyên người sơ phát tâm học Phật phải từ nơi Nhận Thức Phật Giáo mà bước vào. Kế tiếp phải học Liễu Phàm Tứ Huấn”***. Chúng

ta không hiểu gì về Phật, cho nên Học Phật như vậy chẳng phải chỉ dừng lại ở việc xem Phật như một vị thần che chở hay sao, suốt ngày hướng đến Phật để cầu xin Phật cứu khổ, ban vui.

Viên Liễu Phàm có thể cải đổi vận mệnh của mình; do đó, chúng ta đã là người học Phật thì chí ít cũng phải cải đổi được vận mệnh. Đây là mức thấp nhất mà một người học Phật có thể đạt được. Hôm qua, mọi người đến thăm tôi, và khi ra về, mỗi người đều mang theo một túi quà sách nặng tay. Điều này cho thấy vận mệnh của mình đã thay đổi. Từ chỗ trước đây không có gì để cho ai, đến nay, ở bất cứ nơi nào tôi cũng có vật để tặng mọi người. Ai hiểu được nguyên lý, nguyên tắc của việc này thì ai cũng có thể làm được. Rõ ràng, đây chính là sự thay đổi vận mệnh. Sự thay đổi đó không nằm ở chỗ mình phải có nhiều tiền hay phải giàu sang. Ngày hôm qua, có một người học Phật nhưng không cùng pháp môn với chúng ta cũng đến thăm tôi; khi ra về, chúng ta đều tặng quà cho họ. Trong câu chuyện giữa chúng tôi, không ai nhắc đến pháp môn hay cách tu tập, mà chỉ bàn đến việc làm thế nào để mang lại lợi ích cho cộng đồng và xã hội. Đó chính là cách để họ hiểu thế nào là tư cách của một người niệm Phật.

Thời gian tới, liệu chúng ta có thể làm được nhiều việc tốt hơn nữa không? Thật ra, còn rất nhiều việc cần phải làm. Chỉ cần tâm của chúng ta mở rộng hơn nữa thì công việc sẽ vô cùng nhiều, chứ không dừng lại như hiện tại. Là người học Phật, chúng ta phải tin tưởng vào lời dạy của Phật và của Tổ sư Đại đức. Lục Tổ Huệ Năng từng nói: “Nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp”, vậy mà tại sao hằng ngày, ngay đến một việc tốt, chúng ta cũng không nghĩ ra được? Đó là vì trong tâm chúng ta luôn chất chứa những tính toán lời lỗ, được mất, hơn thua, tốt xấu; hết thấy đều là Tham, Sân, Si, nên đã đóng bít năng lực tự tánh của chính mình.

Vì vậy, Hòa Thượng đã dạy chúng ta rằng học Phật thì trước hết phải hiểu thế nào là Phật. Có hiểu thì chúng ta mới có thể làm theo Phật: một mặt không ngừng hoàn thiện bản thân, nâng cao chuẩn mực phẩm hạnh của chính mình; mặt khác, đối với chúng sanh thì luôn quan tâm, lo nghĩ. Nếu không hiểu, chúng ta sẽ hành xử như những phàm phu đầy tham lam, ngày ngày sống trong tự tư, ích kỷ. Nếu học Phật mà chỉ biết lo cho bản thân, lo cho sự ấm êm của riêng mình, thì

càng học càng xa Phật, càng học càng thêm phiền não, hoàn toàn không có được sự tự tại, an vui.

Ở thế gian, con người kinh doanh để làm giàu, thậm chí tạo nghiệp để làm giàu, nên phiền não của họ trùng trùng. Còn chúng ta, được Phật dạy rằng càng bố thí thì càng tự tại, an vui. Chúng ta có thể không giàu tiền bạc, không phú quý, nhưng phước báu thì dồi dào; khi ấy, tâm tương sự thành, nghĩ đến việc gì thì việc ấy dễ dàng thành tựu.

Chúng ta đã và đang cải tạo vận mệnh. Phật dạy chúng ta phương pháp cải tạo vận mệnh chính là hành Bố Thí. Từ Bố Thí có thể nhiếp phục chúng sanh; Bố Thí Nhiếp là điều đầu tiên trong Tứ Nhiếp Pháp. Người thế gian mê muội nên tạo nghiệp để làm giàu, còn chúng ta, nếu có tiền tài thì bố thí tiền tài, nếu không có tiền tài thì bố thí bằng năng lực. Phật pháp có rất nhiều phương tiện để dẫn dắt chúng sanh đến với Phật. Có người nhận được sự bố thí của chúng ta, biết chúng ta là người học Phật thì vô cùng cảm động, từ đó sinh khởi thiện cảm đối với Phật.

Mẹ của cư sĩ Hồ Tiểu Lâm – một chủ doanh nghiệp – từng nói: *“Tôi rất kính trọng người thầy của con tôi bởi vị thầy đó đã dạy con tôi trở thành người con hiếu thảo”*. Thầy của cư sĩ Hồ Tiểu Lâm chính là Hòa Thượng Tịnh Không. Hòa Thượng đâu cần trực tiếp giảng Phật pháp cho bà nghe; chỉ thông qua việc dạy người con của bà trở nên hiếu thảo, bà đã khởi tâm kính Phật, tin Phật và học Phật. Do đó, năng lực của Bố Thí có thể nhiếp phục chúng sanh trong thời đại hiện nay. Nếu không dùng Bố Thí, thì rất khó phá vỡ được tảng băng của lòng ích kỷ và tâm bòn sẻn.

Hòa Thượng nói: ***“Trong nhận thức Phật giáo, chúng ta phải chú ý đến ba vấn đề trung tâm. Thứ nhất là thế nào là Phật, thứ hai thế nào là giáo, và thứ ba thế nào là Phật giáo? Chúng ta phải tường tận ba việc này. Sau khi tường tận rồi, chúng ta sẽ biết cách làm thế nào để đạt kết quả cao nhất. Phật giáo dạy những gì? Chúng ta học rồi, Phật giáo có được lợi ích gì? Vậy thì khi đã biết rõ lợi ích rồi, chúng ta có nên học không, có nên làm không?”***

Chúng ta niệm A Di Đà Phật, vậy A Di Đà Phật có nghĩa là gì? Vì sao chúng ta phải niệm A Di Đà Phật? Chúng ta niệm A Di Đà Phật có chỗ nào tốt thì chúng ta phải hiểu rõ. Hiểu rõ rồi, chúng ta sẽ niệm với tâm hoan hỷ.” Cho

nên, học Phật không phải là mê tín hay mơ hồ. Nếu học Phật mà vẫn mê tín, vẫn mơ hồ, không rõ ràng thì sẽ không thể có kết quả tốt đẹp. Chúng ta thường nghe nói học Phật là sự thù thắng, nhưng chỉ nghe mà không tự mình cảm nhận được, nên vẫn hoàn toàn mơ hồ. Có không ít người học Phật nhưng lại làm theo Ma, tin theo những điều rất mơ hồ.

Hòa Thượng nói: ***“Trong chữ Phật, thể của Phật là trí tuệ còn dụng của Phật là giác ngộ. Dùng một câu đơn giản mà nói thì trí tuệ của Phật là viên mãn, là cứu cánh, là vô sở bất tri, vô sở bất năng (không gì không biết, không gì không thể – có thể làm được tất cả).”*** Thể là trí tuệ, dụng là giác ngộ. Có thể hiểu rằng người có trí tuệ, thông minh lanh lợi thì việc làm luôn tường tận, rõ ràng; còn người thiếu trí tuệ thì làm việc rất khổ sở, tốn nhiều thời gian mà hiệu quả lại thấp.

Hiện nay, công nghệ AI có thể giúp chúng ta sáng tác cả bài hát, thậm chí có thể hát bằng giọng nữ hoặc giọng nam đều được. Có lẽ trong tương lai, ngay cả một bài điệu văn lâm li, bi đát, công nghệ AI cũng có thể viết ra. Tất cả những điều này đều là năng lực của con người; quả thật đúng như câu ***“vô sở bất tri, vô sở bất năng”***, tức là không điều gì không biết, không việc gì không làm được. Điều này, trong Kinh Kim Cang, Phật từng nói: ***“Nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp”***.

Hòa Thượng nói: ***“Một người đối với sự lý nhân quả của vũ trụ nhân sanh này thấu hiểu một cách tường tận thì người đó là Phật. Phật không phải là một vị thần. Đơn giản dễ hiểu mà nói, Phật là một người trí tuệ cứu cánh viên mãn. Mục đích chúng ta học Phật là gì? Là để đạt được trí tuệ chân thật mà Phật đạt được. Chỉ có trí tuệ chân thật mới giải quyết mọi vấn đề. Chúng ta phải hiểu đạo lý này. Phật giáo là học vấn, là giáo học của trí tuệ”***.

Hằng ngày, chúng ta làm mọi việc một cách lơ mờ nên vẫn là chúng sanh, thậm chí là chúng sanh mê muội, còn cách rất xa với Phật và Bồ Tát. Nếu trong mọi việc làm, chúng ta đều tinh tường, rõ ràng thì khi ấy đã gần với Phật, với Bồ Tát hơn rồi. Hòa Thượng khẳng định rằng Phật giáo là học vấn, là nền giáo học của trí tuệ; vì vậy, học Phật không có chuyện cầu xin hay y lại, nương nhờ.

Khi Thích Ca Mâu Ni Phật sắp thành đạo, Ngài phải tự mình chiến đấu với Ma vương. Không thể nói rằng một vị Phật sắp thành Phật rồi thì long thiên hộ pháp sẽ tự động đến bảo hộ, không để cho Ma phá hoại. Việc chiến đấu với Ma vương chính là chiến đấu với nội tâm của chính mình. Trước hết là vượt qua phiền não, sau đó là vượt qua tình chấp. Hình ảnh Da Du Đà La – người vợ của Thái tử Tất Đạt Đa – xuất hiện; nếu Thái tử khởi lòng vương vấn, nhớ đến vợ thì Ngài không thể chứng đắc quả vị Phật.

Mỗi người trong chúng ta đều phải trải qua Sinh, Lão, Bệnh, Tử; vì vậy, cần có đủ sự dũng mãnh và tâm kiên định để bám trụ pháp tu, từ đó vượt qua mọi bệnh khổ của chính mình. Nếu chỉ ngồi đó cầu xin Phật đến giúp thì đó là sai lầm. Hòa Thượng nói: ***“Trong từ Phật pháp, pháp là một đại danh từ của tất cả vạn sự, vạn vật. Phật là năng giác, pháp là sở giác. Đối với tất cả vạn sự vạn vật đều phải thông đạt, tường tận thì đây gọi là Phật pháp. Chúng ta thấu hiểu tường tận rồi thì chúng ta mới có thể làm được.”***

“Cho nên người sơ học phải thấu hiểu được thế nào là Phật pháp. Vậy thì, tốt nhất, người sơ học phải bắt đầu từ Nhận Thức Phật Giáo, kế tiếp là Liễu Phàm Tứ Huấn, để họ chân thật thấu hiểu được đạo lý, hiểu được chân tướng sự thật của nhân quả báo ứng. Người thấu hiểu chân tướng sự thật của nhân quả báo ứng thì nhất định họ sẽ không dám làm sai. Sau khi có được nền tảng này rồi, chúng ta mới tiếp tục tiếp nhận đến Phật Kinh.”

Khi đọc Kinh, chúng ta cũng không dễ gì hiểu được. Phật pháp nếu không có người giảng giải thì ngay cả người có tri thức cũng khó có thể hiểu đúng; dù có hiểu, phần nhiều cũng sẽ hiểu sai. Thực tế cho thấy, cùng là nghe Hòa Thượng giảng, nhưng có người thì tích cực làm giáo dục, có người lại tích cực bài bác, chê bai những người làm giáo dục và cho rằng việc làm ấy là xen tạp. Sở dĩ có những lời chê bai như vậy là vì người nghe Hòa Thượng giảng một cách qua loa, không thấu triệt ý nghĩa.

Do đó, học Phật nhất định phải có người giảng giải. Nếu chỉ học mà không nghe lời giảng của một bậc tu hành như Hòa Thượng thì rất dễ hiểu sai và làm sai. Suốt bao nhiêu năm qua, chúng ta nương theo lời giảng của Hòa Thượng nên mọi việc làm đều có kết quả tốt đẹp.

Hòa Thượng khẳng định rằng Phật giáo là học vấn của trí tuệ; thế nhưng, nếu chúng ta học đã nhiều năm mà vẫn không có trí tuệ, thì rõ ràng là học chưa đúng. Nếu học Phật nhiều năm mà vẫn cảm thấy bức bách, phiền não, khổ đau thì đó là dấu hiệu học sai. Lẽ ra, càng học Phật lâu thì càng được tự tại, an vui, như vậy mới đúng với tinh thần Phật pháp.

Ví dụ, chúng ta mang thân tứ đại này thì không ai tránh khỏi bệnh tật; tuy nhiên, người học Phật đúng cách có thể đạt đến trạng thái có bệnh mà không khổ. Bệnh là việc của bệnh, còn người học Phật vẫn có thể làm những việc cần thiết, không bị bệnh tật làm chướng ngại../.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!